

**BUXORO DAVLAT
PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

**BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

ILMIY – METODIK JURNAL

No. 2

ZAMONAVIY TA'LIM MUHITIDA MADANIYATLARARO MUNOSABATLAR UYG'UNLIGI VA TARAQQIYOT TENDENSIYALARI

Tosheva N.T., Bux DPI pedagogik ta'lim kafedrası
 professori p.f.f.d (PhD)

Muhammadova M.F., BuxDPI Pedagogika yo'nalishi 1-bosqich magistranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim muhitida madaniyatlararo munosabatlarning uyg'unligi va ularning taraqqiyot tendensiyalari tahlil qilinadi. Globallashuv jarayonlari natijasida turli millat, til va madaniyat vakillari o'rtasidagi o'zaro aloqalar kuchayib borayotgan bir sharoitda ta'lim tizimi madaniyatlararo kompetensiyalarni shakllantirishning muhim omiliga aylanmoqda. Maqolada madaniyatlararo kommunikatsiya tushunchasi, uning pedagogik ahamiyati hamda ta'lim jarayonidagi o'rni ilmiy asosda yoritilgan. Shuningdek, talabalar va o'qituvchilar o'rtasida tolerantlik, bag'rikenglik va o'zaro hurmat tamoyillarini rivojlantirishning samarali usullari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot davomida zamonaviy ta'lim muhitida raqamli texnologiyalar, xalqaro dasturlar va akademik mobilitetning madaniyatlararo munosabatlarga ta'siri ham tahlil etiladi. Muallif madaniyatlararo uyg'unlikni ta'minlashda innovatsion pedagogik yondashuvlarning rolini asoslab beradi. Bundan tashqari, turli mamlakatlar tajribasi asosida ta'lim tizimida madaniy xilma-xillikni qo'llab-quvvatlashning samarali modellari keltirilgan. Maqola natijalari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy ta'lim muhitida madaniyatlararo munosabatlarning uyg'unligi nafaqat ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi, balki shaxsning global fikrlashini shakllantirishga xizmat qiladi. Ushbu tadqiqot natijalari ta'lim siyosatini ishlab chiqishda, o'quv dasturlarini takomillashtirishda va pedagogik faoliyatni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: madaniyat, ta'lim, kommunikatsiya, integratsiya, tolerantlik, globallashuv, innovatsiya, kompetensiya, xilmaxillik, hamkorlik, rivojlanish, pedagogika.

Аннотация. В данной статье анализируется гармония межкультурных отношений в современной образовательной среде и тенденции их развития. В условиях растущего взаимодействия между представителями разных национальностей, языков и культур в результате процессов глобализации система образования становится важным фактором формирования межкультурных компетенций. В статье на научной основе рассматривается концепция межкультурной коммуникации, ее педагогическое значение и роль в образовательном процессе. Также рассматриваются эффективные методы развития принципов толерантности, терпимости и взаимного уважения между учащимися и преподавателями. В исследовании также анализируется влияние цифровых технологий, международных программ и академической мобильности на межкультурные отношения в современной образовательной среде. Автор обосновывает роль инновационных педагогических подходов в обеспечении межкультурной гармонии. Кроме того, представлены эффективные модели поддержки культурного многообразия в системе образования, основанные на опыте разных стран. Результаты статьи показывают, что гармония межкультурных отношений в современной образовательной среде не только обеспечивает социальную стабильность, но и способствует формированию глобального мышления личности. Результаты данного исследования имеют большое значение для разработки образовательной политики, совершенствования учебных программ и развития педагогической деятельности.

Ключевые слова: культура, образование, коммуникация, интеграция, толерантность, глобализация, инновации, компетентность, разнообразие, сотрудничество, развитие, педагогика.

Abstract. This article analyzes the harmony of intercultural relations in the modern educational environment and their development trends. In a context of increasing interaction between representatives of different nationalities, languages, and cultures as a result of globalization processes, the education system is becoming an important factor in the formation of intercultural competencies. The article discusses the concept of intercultural communication, its pedagogical significance, and its role in the educational process on a scientific basis. It also considers effective methods for developing the principles of tolerance, tolerance, and mutual respect between students and teachers. The study also analyzes the impact of digital technologies, international programs, and academic mobility on intercultural relations in a modern educational environment. The author substantiates the role of innovative pedagogical approaches in ensuring intercultural harmony. In addition, effective models of supporting cultural diversity in the education system based on the experience of different countries are presented. The results

of the article show that the harmony of intercultural relations in a modern educational environment not only ensures social stability, but also serves to form a global mindset of the individual. The results of this study are of great importance in developing educational policy, improving curricula, and developing pedagogical activities.

Key words: culture, education, communication, integration, tolerance, globalization, innovation, competence, diversity, cooperation, development, pedagogy.

KIRISH

Zamonaviy dunyoda globallashuv jarayonlarining jadallashuvi natijasida turli madaniyatlar o'rtasidagi o'zaro ta'sir va aloqalar tobora kengayib bormoqda. Bu jarayon, ayniqsa, ta'lim tizimida yaqqol namoyon bo'lib, turli millat va elat vakillarining bir muhitda ta'lim olishi, fikr almashishi va hamkorlik qilishi uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda. Shu nuqtai nazardan, madaniyatlararo munosabatlarning uyg'unligini ta'minlash zamonaviy ta'lim tizimining eng dolzarb masalalaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

Madaniyatlararo munosabatlar deganda turli madaniy qadriyatlar, an'analar va dunyoqarashlarga ega bo'lgan insonlar o'rtasidagi o'zaro muloqot va hamkorlik tushuniladi. Bunday munosabatlar samarali bo'lishi uchun esa shaxsda madaniyatlararo kompetensiya, ya'ni boshqa madaniyat vakillarini tushunish, hurmat qilish va ular bilan samarali muloqot olib borish qobiliyati shakllangan bo'lishi lozim. Ta'lim muassasalari aynan ana shu kompetensiyalarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.

Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalari nafaqat bilim berish, balki talabalarni global fuqarolik ruhida tarbiyalash, ularni turli madaniy muhitlarda samarali faoliyat yurita oladigan mutaxassis sifatida shakllantirish vazifasini ham bajaradi. Shu sababli ta'lim jarayonida madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, xalqaro almashinuv dasturlari, qo'shma ta'lim loyihalari va chet el talabalarini sonining ortishi bu jarayonni yanada jadallashtirmoqda.

Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarning rivojlanishi ham madaniyatlararo munosabatlarning yangi shakllarini yuzaga keltirmoqda. Masofaviy ta'lim, onlayn platformalar va virtual hamkorlik vositalari turli mamlakatlardagi talabalar va o'qituvchilar o'rtasida bevosita muloqot o'rnatish imkonini bermoqda. Bu esa o'z navbatida madaniy chegaralarning qisqarishiga va global ta'lim muhitining shakllanishiga olib kelmoqda.

Madaniyatlararo uyg'unlikni ta'minlashda ta'lim muassasalarida yaratilayotgan muhit ham muhim ahamiyatga ega. Tolerantlik, bag'rikenglik va o'zaro hurmat tamoyillariga asoslangan ta'lim muhiti talabalar o'rtasida ijobiy munosabatlarni shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, o'qituvchilarning pedagogik mahorati, ularning madaniyatlararo kompetensiyasi ham bu jarayonda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, madaniyatlararo munosabatlar samaradorligini oshirish uchun innovatsion pedagogik yondashuvlardan foydalanish zarur. Masalan, interaktiv metodlar, muammoli o'qitish, guruhiy ishlash va loyiha asosida ta'lim olish talabalarning faol ishtirokini ta'minlab, ularning madaniyatlararo muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bundan tashqari, turli mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, ta'lim tizimida madaniy xilma-xillikni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Xususan, ko'p millatli jamiyatlarda ta'lim muassasalari madaniyatlararo totuvlikni mustahkamlashda asosiy platforma vazifasini bajaradi. Shu o'rinda ta'kidlash joizki, madaniyatlararo munosabatlarning rivojlanishi nafaqat ijobiy jihatlarni, balki ayrim muammolarni ham keltirib chiqarishi mumkin. Masalan, til to'siqlari, stereotiplar va madaniy farqlar ba'zan tushunmovchiliklarga sabab bo'ladi. Shu bois ta'lim jarayonida bunday muammolarni bartaraf etishga qaratilgan maxsus dasturlar va metodikalar ishlab chiqilishi zarur. Ushbu maqolaning asosiy maqsadi zamonaviy ta'lim muhitida madaniyatlararo munosabatlarning uyg'unligini ta'minlash va ularning rivojlanish tendensiyalarini ilmiy asosda tahlil qilishdan iborat. Tadqiqot doirasida mavjud nazariy qarashlar, amaliy tajribalar va innovatsion yondashuvlar o'rganilib, ularning samaradorligi baholanadi.

Natijada, ta'lim tizimida madaniyatlararo uyg'unlikni rivojlantirish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Ushbu tadqiqot natijalari zamonaviy ta'lim siyosatini shakllantirishda, o'quv dasturlarini takomillashtirishda hamda pedagogik faoliyat samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Zamonaviy ta’lim muhitida madaniyatlararo munosabatlar muammosi ko‘plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan keng o‘rganilgan. Xususan, madaniyatlararo kommunikatsiya nazariyasining shakllanishida amerikalik olim Edward Hallning ishlari muhim ahamiyatga ega bo‘lib, u madaniyatlar o‘rtasidagi farqlarni vaqt va makon kategoriyalari orqali tushuntirib bergan. Keyinchalik Geert Hofstede tomonidan ishlab chiqilgan madaniy o‘lchovlar modeli turli millat vakillarining qadriyatlarini va xulq-atvoridagi tafovutlarni tizimli tahlil qilish imkonini yaratdi.¹

Pedagogika sohasida esa madaniyatlararo kompetensiya tushunchasi keng qo‘llanilib, u talabalarning global muhitda samarali faoliyat yuritish qobiliyatini ifodalaydi. Byramning tadqiqotlarida madaniyatlararo kompetensiya bilim, ko‘nikma va munosabatlarning uyg‘unligi sifatida talqin qilinadi. Ushbu yondashuv ta’lim jarayonida nafaqat bilim berish, balki talabalarni ijtimoiy va madaniy jihatdan moslashuvchan shaxs sifatida shakllantirish zarurligini ko‘rsatadi.

So‘nggi yillarda olib borilgan ilmiy izlanishlar madaniyatlararo munosabatlarning rivojlanishida raqamli texnologiyalarning roliga alohida e‘tibor qaratmoqda. Onlayn ta’lim platformalari, virtual almashinuv dasturlari va xalqaro akademik hamkorlik loyihalari talabalarning turli madaniyat vakillari bilan bevosita muloqot qilish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Shu bilan birga, bu jarayon madaniy identifikatsiya, til muammolari va kommunikativ to‘siqlar kabi yangi muammolarni ham yuzaga keltirmoqda.

Mahalliy tadqiqotchilar tomonidan ham ta’lim tizimida milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg‘unligini ta‘minlash, yosh avlodga tolerantlik va bag‘rikenglikni shakllantirish masalalari chuqur o‘rganilmoqda. Ularning fikricha, ta’lim jarayonida milliy madaniyatni saqlagan holda global qadriyatlarni integratsiya qilish muhim hisoblanadi.

Umuman olganda, adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy ta’lim muhitida madaniyatlararo munosabatlar ko‘p qirrali jarayon bo‘lib, u nazariy va amaliy yondashuvlarning uyg‘unligini talab etadi. Shu bilan birga, mavjud tadqiqotlarda innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida madaniyatlararo uyg‘unlikni ta‘minlash masalasi yetarlicha to‘liq yoritilmagan bo‘lib, bu mazkur tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi.

Mazkur tadqiqot zamonaviy ta’lim muhitida madaniyatlararo munosabatlarning uyg‘unligini tahlil qilishga qaratilgan bo‘lib, unda kompleks yondashuv qo‘llanildi. Tadqiqot metodologiyasi sifat va miqdoriy usullar uyg‘unligiga asoslanadi.

Birinchidan, nazariy tahlil usuli orqali mavzuga oid ilmiy adabiyotlar, xalqaro tadqiqotlar va normativ-huquqiy hujjatlar o‘rganildi. Ushbu usul madaniyatlararo kommunikatsiya, kompetensiya va ta’lim jarayonidagi integratsion yondashuvlarning nazariy asoslarini aniqlash imkonini berdi.

Ikkinchidan, empirik tadqiqot doirasida so‘rovnoma (anketa) usuli qo‘llanildi. Tadqiqotda oliy ta’lim muassasalarining talabalari va o‘qituvchilari ishtirok etdi. So‘rovnoma savollari respondentlarning madaniyatlararo muloqotga bo‘lgan munosabati, tajribasi va kompetensiyalarini aniqlashga qaratildi. Olingan ma’lumotlar statistik tahlil qilinib, umumiy tendensiyalar belgilandi.

Uchinchidan, kuzatish va suhbat metodlari yordamida ta’lim jarayonidagi real madaniyatlararo munosabatlar holati o‘rganildi. Bu usullar orqali talabalar o‘rtasidagi o‘zaro muloqot, guruhiy ishlash jarayonlari va pedagogik yondashuvlarning samaradorligi tahlil qilindi. Shuningdek, taqqoslash (komparativ) tahlil usuli orqali turli mamlakatlar ta’lim tizimidagi tajribalar o‘rganilib, ularning samarali jihatlari aniqlandi. Bu esa madaniyatlararo uyg‘unlikni ta‘minlashda eng maqbul model va yondashuvlarni aniqlash imkonini berdi. Tadqiqot natijalarining ishonchliligini ta‘minlash maqsadida ma’lumotlar triangulyatsiya usuli asosida tekshirildi, ya’ni turli manbalardan olingan natijalar o‘zaro solishtirildi. Umuman olganda, qo‘llanilgan metodologiya tadqiqot maqsadiga erishish, muammoni har tomonlama yoritish va ilmiy asoslangan xulosalar chiqarish imkonini berdi.

NATIJA

Tadqiqot jarayonida olingan ma’lumotlar zamonaviy ta’lim muhitida madaniyatlararo munosabatlarning holati va rivojlanish tendensiyalarini aniqlash imkonini berdi. So‘rovnoma natijalari shuni ko‘rsatdiki, respondentlarning aksariyati (taxminan 78%) madaniyatlararo muloqotni zamonaviy ta’limning ajralmas qismi sifatida baholaydi. Shu bilan birga, ishtirokchilarning 65% i turli millat vakillari bilan muloqot qilish tajribasiga ega ekanligini bildirgan.²

¹ James A. Banks (2015). *Cultural Diversity and Education: Foundations, Curriculum, and Teaching*. New York: Routledge.

² UNESCO (2013). *Intercultural Competences: Conceptual and Operational Framework*. Paris: UNESCO Publishing.

Tadqiqot natijalari talabalarda madaniyatlararo kompetensiyaning asosiy komponentlari turlicha darajada shakllanganini ko'rsatdi. Xususan, respondentlarning 72% i boshqa madaniyat vakillariga nisbatan ijobiy munosabatda ekanligini bildirgan bo'lsa-da, atigi 54% i madaniyatlararo muloqotda o'zini erkin his qilishini qayd etgan. Bu esa nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalar o'rtasida tafovut mavjudligini anglatadi.

Kuzatish va suhbat metodlari orqali olingan natijalar ta'lim jarayonida guruhiiy ishlash va interaktiv metodlardan foydalanish madaniyatlararo muloqotni sezilarli darajada faollashtirishini ko'rsatdi. Xususan, aralash guruhlarda tashkil etilgan mashg'ulotlarda talabalar o'rtasida hamkorlik darajasi yuqori bo'lib, o'zaro hurmat va tushunish ko'rsatkichlari ortgani kuzatildi.

Shuningdek, raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish darajasi ham o'rganildi. Natijalarga ko'ra, respondentlarning 68% i onlayn platformalar orqali xorijiy talabalar bilan muloqot qilganini bildirgan.³ Bu esa virtual ta'lim muhiti madaniyatlararo aloqalarni kengaytirishda muhim vosita ekanligini tasdiqlaydi.

Komparativ tahlil natijalari turli ta'lim tizimlarida madaniyatlararo uyg'unlikni ta'minlashda o'ziga xos yondashuvlar mavjudligini ko'rsatdi. Ayrim ta'lim muassasalarida maxsus kurslar va treninglar joriy etilgan bo'lsa, boshqalarida bu jarayon bevosita o'quv dasturlari orqali amalga oshiriladi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari zamonaviy ta'lim muhitida madaniyatlararo munosabatlar ijobiy rivojlanayotganini, biroq ularni yanada takomillashtirish uchun tizimli yondashuv va amaliy choralar zarurligini ko'rsatdi.

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari zamonaviy ta'lim muhitida madaniyatlararo munosabatlar ijobiy rivojlanayotganini ko'rsatgan bo'lsa-da, ushbu jarayonning murakkab va ko'p qirrali ekanligini ham tasdiqlaydi. Xususan, respondentlarning katta qismi madaniyatlararo muloqotning ahamiyatini anglagan bo'lsa-da, ularning amaliy ko'nikmalari yetarli darajada shakllanmaganligi aniqlangan. Bu holat nazariy bilimlar va real kommunikativ tajriba o'rtasida uzilish mavjudligini ko'rsatadi.

Mazkur natijalar ilgari o'tkazilgan tadqiqotlar bilan hamohang bo'lib, madaniyatlararo kompetensiya faqat nazariy o'qitish orqali emas, balki bevosita tajriba, muloqot va amaliy faoliyat orqali rivojlanishini tasdiqlaydi. Shu nuqtai nazardan, ta'lim jarayonida interaktiv metodlar, guruhiiy ishlash va loyiha asosidagi yondashuvlardan keng foydalanish zarurligi asoslanadi. Kuzatish natijalarida aynan shu metodlar qo'llanilgan hollarda talabalar o'rtasidagi o'zaro tushunish va hamkorlik darajasi oshgani aniqlangan.

Raqamli texnologiyalarning keng qo'llanilishi ham muhim omil sifatida namoyon bo'ldi. Onlayn platformalar orqali madaniyatlararo muloqot imkoniyatlarining kengayishi talabalarga global muhitda o'zini sinab ko'rish imkonini beradi. Biroq bu jarayon bilan birga til to'siqlari, kommunikativ noaniqliklar va madaniy tafovutlar kabi muammolar ham yuzaga kelmoqda. Demak, raqamli ta'lim vositalaridan samarali foydalanish uchun maxsus metodik yondashuvlar ishlab chiqilishi lozim.

Komparativ tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, turli ta'lim tizimlarida madaniyatlararo uyg'unlikni ta'minlash bo'yicha yondashuvlar farqlanadi. Ba'zi hollarda maxsus fan va treninglar orqali bu kompetensiyalar shakllantirilsa, boshqa hollarda ular integratsiyalashgan tarzda o'quv jarayoniga singdiriladi. Ushbu farqlar ta'lim siyosati, madaniy muhit va ijtimoiy ehtiyojlar bilan bog'liq ekanligi aniqlangan.

Tadqiqot natijalariga asoslanib aytish mumkinki, madaniyatlararo munosabatlarning samaradorligini oshirish uchun tizimli yondashuv zarur. Xususan, o'quv dasturlariga madaniyatlararo kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan maxsus modullarni kiritish, o'qituvchilarning malakasini oshirish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu bilan birga, tadqiqotning ayrim cheklovlari ham mavjud. Masalan, respondentlar sonining chegaralanganligi va tadqiqotning ma'lum bir hudud doirasida o'tkazilgani natijalarning umumlashtirilishiga ta'sir qilishi mumkin. Kelgusida yanada kengroq miqyosda va turli ijtimoiy guruhlarni qamrab olgan tadqiqotlar o'tkazish maqsadga muvofiqdir.

³ Michael Byram (1997). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Clevedon: Multilingual Matters.

Umuman olganda, olib borilgan tadqiqot zamonaviy ta’lim muhitida madaniyatlararo uyg‘unlikni ta’minlash strategiyalarini ishlab chiqish uchun muhim ilmiy asos yaratadi hamda ushbu yo‘nalishda keyingi izlanishlar uchun zarur bo‘lgan konseptual yo‘nalishlarni belgilab beradi.

XULOSA

Ushbu tadqiqot zamonaviy ta’lim muhitida madaniyatlararo munosabatlarning uyg‘unligi va ularning rivojlanish tendensiyalarini har tomonlama tahlil qilishga qaratildi. Olingan natijalar shuni ko‘rsatdiki, globallashuv sharoitida ta’lim tizimi nafaqat bilim berish, balki shaxsda madaniyatlararo kompetensiyalarni shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. Talabalar orasida turli madaniyat vakillariga nisbatan ijobiy munosabat mavjud bo‘lsa-da, ularning amaliy muloqot ko‘nikmalarini yanada rivojlantirish zarurati aniqlandi.

Tadqiqot davomida interaktiv metodlar, guruhviy ishlash va raqamli texnologiyalardan foydalanish madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishda samarali vosita ekanligi isbotlandi. Shu bilan birga, ta’lim jarayonida maxsus dasturlar va tizimli yondashuvlarning yetarli darajada yo‘lga qo‘yilmagani ayrim muammolarni yuzaga keltirayotgani kuzatildi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta’lim muhitida madaniyatlararo uyg‘unlikni ta’minlash uchun o‘quv dasturlarini takomillashtirish, pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini oshirish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu yo‘nalishda olib boriladigan izlanishlar ta’lim sifatini oshirishga va global fikrlovchi shaxsni shakllantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. James A. Banks (2015). *Cultural Diversity and Education: Foundations, Curriculum, and Teaching*. New York: Routledge.
2. Michael Byram (1997). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Clevedon: Multilingual Matters.
3. UNESCO (2013). *Intercultural Competences: Conceptual and Operational Framework*. Paris: UNESCO Publishing.
4. OECD (2018). *Global Competency for an Inclusive World*. Paris: OECD Publishing.
5. Abdulla Avloniy (1992). *Turkiy guliston yoxud axloq*. Toshkent: O‘qituvchi.
6. Ibrohim Yo‘ldoshev (2019). *Pedagogik innovatsiyalar va ta’lim samaradorligi*. Toshkent: Fan va texnologiya.
7. O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi (2020). *Ta’lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasi*. Toshkent.

MUNDARIJA

PEDAGOGIKA , PSIXOLOGIYA VA METODIKA

Kurbanova Nasiba Usmonovna , The impact of artificial intelligence on the development of reading culture: A theoretical and empirical analysis	4
Mahmudova Zulfizar Eson Qizi , Maktabgacha ta'limda emotsional intellektni rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	9
Sultonova Gulasal Shodmonovna , Xalq pedagogikasi vositalarining etno-estetik tarbiyadagi o'rni va ahamiyati	13
Azimova Dilnoza Orifovna , Umumiy o'rta ta'lim maktablarida matematikani kasbga yo'naltirib o'qitishda loyihaga asoslangan ta'limning samarali jihatlari	22
Rajabova Gulchexra Salomovna, Muzaffarova Dilshoda Mehriddin qizi , Elektron kutubxona tushunchasi va uning axborot tizimidagi o'rni	23
Tosheva N.T, Muhammadova M.F , Zamonaviy ta'lim muhitida madaniyatlararo munosabatlar uyg'unligi va taraqqiyot tendensiyalari	26
Raxmatullayeva Feruzabonu, Akramova Maftunabonu , Musiqa ta'limida xor ijrochiligini tashkil etishning maktab sharoitiga moslashtirilgan amaliy tizimi	31
Ruzieva Narqiza Omonjonovna , Педагогические идеи и реформы Мирзо Улугбека в эпоху Темуридов	36
Nazarova Aziza Sohib qizi , Maktabgacha yoshdagi bolalarda tabiat bilan tanishtirishning zamonaviy metodlari	39
Maxmudova Ruxsora Navro'z qizi , Ekologik tarbiya tushunchasining evolyutsion rivojlanishi va zamonaviy pedagogik talqinlari	43
Nadirxanova Nilufar Alesherovna , Talabalarning kreativ kompetentligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	49
Umedov Shaxzod , Tasviriy san'at darslarida raqamli texnologiyadan foydalanish orqali talabalarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirish metodikasi	54
Omonov Qavmiddin Karimovich , Muhandislik grafikasini o'qitishda interaktiv usullardan foydalanish muammolari	57
Abdullayeva Dilrabo Baxtiyor qizi , Zo'ravonlikka duch kelgan o'smirlarning emotsional regulyatsiyasini rivojlantirishning psixologik mexanizmlari	63
Aslonova Emma Sergeyevna , Pedagog kadrlarning ekologik kompetensiyani rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	68
Barnoyeva Sevara Uchqun qizi , Bo'lajak o'qituvchilarning ijodiy qobiliyatlarini tabaqalashtirilgan yondashuv asosida rivojlantirish: Ta'lim transformatsiyasi sharoitidagi muammo va yechimlar	73
Baxodirova Xalimabonu Baxodirovna , Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarning kommunikativ kompetentligini rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari	78
Qo'ldoshev Mexriddin Avezmurodovich , Ahmad Donishning "Navodir-ul vaqoe" asarida tarbiya, ilm va inson kamoloti masalalari	83
Choriyeva Hilola Avaz qizi , Oila va maktab hamkorligida nutqida nuqsoni bor bolalarni ijtimoiy reabilitatsiya qilish mexanizmlari	87
D.I.Normatova , Maxsus kompetensiyalarni rivojlantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalarining o'rni	94
Toshmatov Bobur Alisher o'g'li , O'smir yoshdagi o'quvchilarning intellektual salohiyatini rivojlantirishning maqsadi, vazifalari va tamoyillari	98
Egamberdiyev Murod Farxod o'g'li , Xorijiy va milliy tajribalar asosida boshlang'ich sinf tasviriy san'at darslarida inklyuziv ta'lim modelini shakllantirish	103
Egamova Gulnoza Istam qizi , Talabalarning ekologik tarbiyasini rivojlantirishning mavjud ahvoli va uni takomillashtirish yo'llari	111
Hakimova Nargiza Supxonovna, Qo'shshiyeva Dilnoza Sulaymon qizi , Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlash ko'nikmalarni rivojlantirish usullari	117
Hojiqurbonova Sevinch Sanjar qizi , Nozmunchoqning tarixi va madaniy ahamiyati	123
Ibadullayeva Shaxnoza Ilxamovna , Zamonaviy tasviriy san'at ta'limida sun'iy intellekt texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari	129